

บทที่ 2
การศึกษาข้อมูลชั้นพื้นฐาน

2.1 ตลาดการท่องเที่ยวของประเทศไทย

ในช่วงที่ผ่านมามีตั้งแต่ปี 2503 - 2524 นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จาก 81,340 คน เป็น 2,015,615 คน ในปี 2524 ซึ่งนักท่องเที่ยวได้เพิ่มขึ้นทุกปี โดยมีอัตราการเพิ่มเฉลี่ยร้อยละ 13.8 % การเจริญเติบโตดังกล่าวทำให้ตลาดการท่องเที่ยวของประเทศไทยได้พัฒนาเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว สามารถนำเงินตราต่างประเทศเข้าประเทศไทยได้ปีละเป็นจำนวนมาก

2.1.1 นักท่องเที่ยวภายนอกประเทศ

ตลาดการท่องเที่ยวชาวต่างประเทศของไทยที่สำคัญ แบ่งได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มประเทศโพ้นทะเล ซึ่งได้แก่ ประเทศในทวีปยุโรป อเมริกา ออสเตรเลีย และเอเชีย และแปซิฟิกบางส่วน กลุ่มนี้มีส่วนแบ่งตลาดถึงร้อยละ 71.2 ส่วนอีกร้อยละ 28.8 เป็นกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย และสิงคโปร์ เป็นต้น

ในปี 2524 มีนักท่องเที่ยวเข้ามาในประเทศไทยทั้งหมด 2,015,615 คน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 8.4 แยกเป็นนักท่องเที่ยวโพ้นทะเล 1,434,719 คน จากปีก่อนร้อยละ 6.4 และนักท่องเที่ยวจากเพื่อนบ้าน 580,896 คน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ

12.9

คาดว่าในช่วงสิ้นแผนฯ ฉบับที่ 5 จะมีนักท่องเที่ยวเข้ามาในประเทศไทยเป็น 2,800,683 คน และในช่วงอีก 5 ปีต่อมา (ปี 2534) จะมีนักท่องเที่ยวเป็น 3,660,382 คน

2.1.2 นักท่องเที่ยวภายในประเทศ

จากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี 2522 พบว่าคนไทยเดินทาง
ไปต่างประเทศร้อยละ 23.86 จำแนกเป็นการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวร้อยละ 20.37
และเพื่อทำธุรกิจร้อยละ 3.4 โดยมีจำนวนวันพักเฉลี่ยร้อยละ 2.7 ค่าใช้จ่ายในการ
ท่องเที่ยวคนละ 128 บาท/วัน ช่วงเวลาที่นิยมเดินทางมากที่สุดคือช่วงเดือนเมษายน -
มิถุนายน และช่วงเดือนตุลาคม - ธันวาคม ซึ่งเป็นระยะปีกภาค

เมื่อเปรียบเทียบการท่องเที่ยวคนไทยจากภูมิภาคต่าง ๆ 4 ภาค รวมทั้ง
กรุงเทพมหานคร พบว่าประชากรจากกรุงเทพมหานครมีสัดส่วนการเดินทางเพื่อการ
ท่องเที่ยวสูงกว่าทุกภาคแต่สำหรับ การเดินทางเพื่อธุรกิจกลับมีสัดส่วนต่ำกว่าทุกภาค ทั้งนี้
เพราะกรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางของธุรกิจนั่นเอง ภาคที่มีสัดส่วนการเดินทางเพื่อการ
ท่องเที่ยวรองลงมาได้แก่ ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ตามลำดับ ส่วนการเดินทางเพื่อธุรกิจนั้นพบว่าประชากรจากภาคใต้มีสัดส่วนสูงสุด รองลงมา
ได้แก่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคเหนือ และกรุงเทพมหานคร

ในปี 2522 ประเทศไทยมีประชากร 46,113,756 คน ดังนั้นผู้เดินทาง
ร้อยละ 23.86 จึงคิดเป็นผู้เดินทางหรือนักท่องเที่ยวภายในประเทศ 11,002,742 คน
โดยใช้อัตราเพิ่มร้อยละ 4.5 ต่อปี จนถึงปี 2534 จะเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลงเป็นอัตรา
ร้อยละ 4.0 , 3.5 ทุก ๆ ระยะ 5 ปี

ตารางการพยากรณ์จำนวนนักท่องเที่ยวภายในประเทศในอนาคต

ปี พ.ศ.	จำนวนผู้เดินทางชาวไทย	
	จำนวน (1,000 คน)	อัตราเพิ่ม(%)
2522	11,002.7 ¹	-
2523	11,497.1	
2524	12,014.5	
2525	12,555.2	
2526	13,120.2	4.5
2527	13,710.6	
2528	14,327.6	
2529	14,972.3	
2530 - 2534	18,658.2 ²	
2535 - 2539	22,700.6 ³	4.0
2540 - 2544	26,961.2 ³	

หมายเหตุ

1. - สถิติชาวไทย ปี พ.ศ. 2522 มีผู้เดินทางร้อยละ 23.86 จาก "รายงานการสำรวจเชิงสถิติ เรื่องการท่องเที่ยวในประเทศของประชากรไทย 2522" คณะผู้เข้ารับการอบรม วิชาสถิติรุ่นที่ 5
- ประชากรไทย ปี 2522 มี 46,113,756 คน (กองการทะเบียน, กรมการปกครอง)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

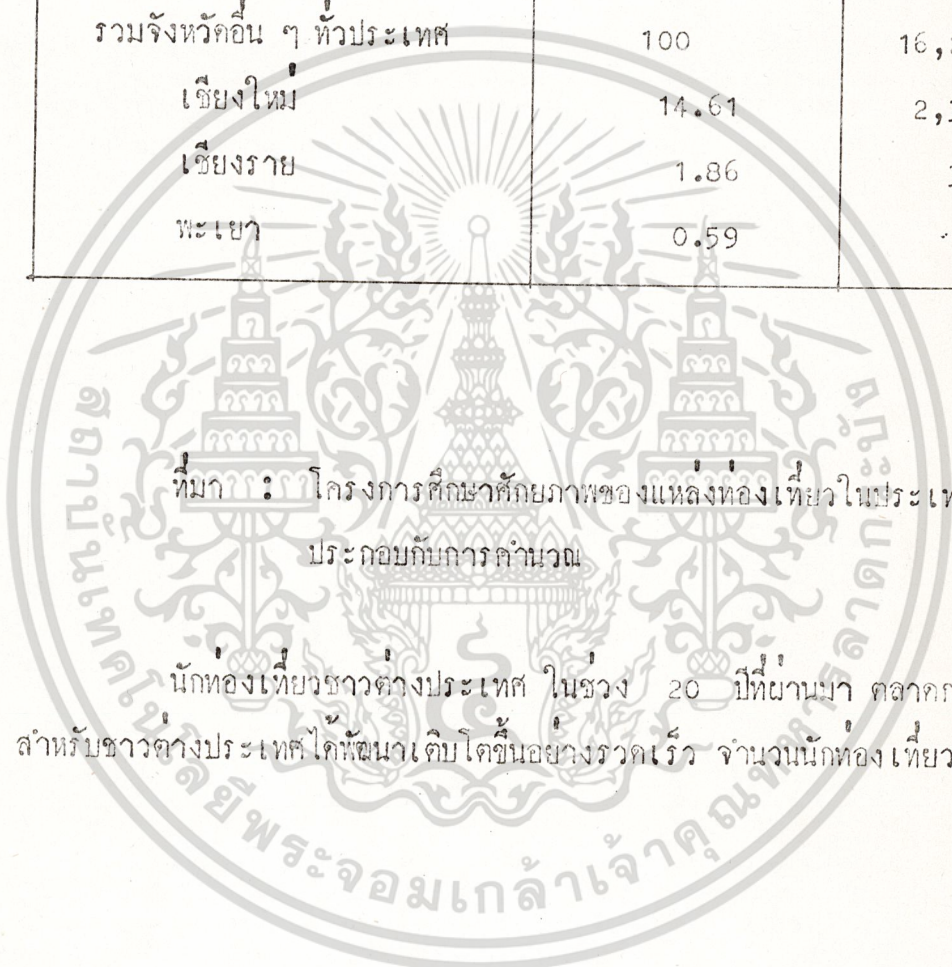
- ดังนั้นผู้เดินทางชาวไทยนักท่องเที่ยวภายในประเทศ ปี 2522 มี 11,002,742 คน
- 2. อัตราการเพิ่มของผู้เดินทางชาวไทย ใช้อัตราเพิ่มของรายได้เฉลี่ยต่อคนในราคาคงที่ รวมกับอัตราการเพิ่มของประชากรจาก "การศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในประเทศ" สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย เมษายน 2525
- 3. เป็นจำนวนเมื่อปีสุดท้าย

2.2 ตลาดการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่/พะเยา

นักท่องเที่ยวชาวไทย จากรายงานโครงการศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทย ซึ่งจัดโดยสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ได้พยากรณ์จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ไปท่องเที่ยวยังจังหวัดต่าง ๆ ในปี 2524 มีนักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวน 16,215,300 คน นักท่องเที่ยวเหล่านี้ได้มีการกระจายตัวเดินทางไปยังจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศไทย โดยจังหวัดเชียงใหม่มีส่วนแบ่งมากที่สุดถึงร้อยละ 14.61 จังหวัดเชียงใหม่มีส่วนแบ่งร้อยละ 1.86 จังหวัดพะเยาร้อยละ 0.59 เมื่อเปรียบเทียบส่วนแบ่งการตลาดของนักท่องเที่ยวชาวไทยในภาคเหนือด้วยกันแล้ว จังหวัดเชียงใหม่มีส่วนแบ่งเป็นอันดับ 2 รองลงมาจากจังหวัดเลย ซึ่งมีส่วนแบ่งถึงร้อยละ 2.82 (ไม่เปรียบเทียบกับจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวหลัก)

ตารางแสดงจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางไปจังหวัดเชียงใหม่/พะเยา

	ส่วนแบ่ง (%)	จำนวน (คน)
รวมจังหวัดอื่น ๆ ทั่วประเทศ	100	16,215,300
เชียงใหม่	14.61	2,369,055.3
เชียงราย	1.86	301,604.6
พะเยา	0.59	95,670.3

ที่มา : โครงการศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทย
 ประกอบกับการคำนวณ

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา ตลาดการท่องเที่ยว
 สำหรับชาวต่างประเทศ ได้พัฒนาเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว จำนวนนักท่องเที่ยวได้เพิ่มขึ้นทุกปี

ตารางจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประทศที่เข้ามาในประเทศไทย (พ.ศ. 2516-2526)

ปี	จำนวนนักท่องเที่ยว		รายได้	
	คน	อัตราเพิ่ม ร้อยละ	ล้านบาท	อัตราเพิ่ม ร้อยละ
2516	1,037,737	26.43	3,457	27.15
2517	1,107,332	6.74	3,852	11.42
2518	1,180,075	6.56	4,538	17.80
2519	1,098,442	-6.91	3,900	-14.05
2520	1,220,672	11.12	4,607	18.12
2521	1,453,839	19.10	8,894	93.05
2522	1,591,455	9.47	11,232	26.29
2523	1,858,801	16.80	17,765	58.16
2524	2,015,615	8.40	21,455	20.77
2525	2,218,429	10.06	23,879	11.29
2526	2,191,003	-6.24	25,050	4.90

ที่มา : สถิติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2/พ
21/67 ด
2538

-15-

16

ตารางแสดงจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางไปจังหวัดเชียงราย/พะเยา

	ส่วนแบ่ง (ร้อยละ)	จำนวน (คน)
รวมจังหวัดอื่น ๆ ทั่วประเทศ	100	2,015,615
เชียงใหม่	4.93	99,369.8
เชียงราย	0.90	18,140.5
พะเยา	0.40	806.2

ที่มา : โครงการศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทยประกอบ
การคำนวณ

จากตารางส่วนแบ่งตลาดนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศของจังหวัดเชียงราย
และพะเยาเป็น 0.09 และ 0.04 และคิดเป็นจำนวนนักท่องเที่ยว 18,140 คน และ
806 คน ตามลำดับ ซึ่งนับว่าเป็นจำนวนที่น้อยมาก

เมื่อพิจารณาลักษณะของส่วนแบ่งตลาดนักท่องเที่ยวระดับภาคและทั่วประเทศ
แล้วจังหวัดเชียงรายมีส่วนแบ่งมากเป็นอันดับหนึ่งของภาคเหนือและมีส่วนแบ่งเป็นอันดับ 6
ของประเทศ (ไม่นับส่วนแบ่งตลาดการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวหลัก)

ดังนั้น จากข้อมูลตลาดการท่องเที่ยวของโครงการศึกษาศักยภาพฯ ในปี
2524 สามารถสรุปจำนวนนักท่องเที่ยวที่มายังจังหวัดเชียงรายและพะเยา ได้ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อ 555 0105/15 ถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางแสดงจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างประเทศ ค่าต่ำ ค่าสูง
ที่ยังจังหวัดเชียงราย/พะเยา ในปี 2526

จังหวัด	นักท่องเที่ยวชาวไทย (คน)	นักท่องเที่ยวต่างประเทศ (คน)	รวม (คน)
เชียงราย	ค่าสูง 752,087	45,235	797,322
	ค่าเฉลี่ย 526,845	31,688	558,533
	ค่าต่ำ 301,604	18,140	319,744
พะเยา	ค่าสูง 317,035	2,671	319,706
	ค่าเฉลี่ย 206,352	1,739	208,091
	ค่าต่ำ 95,670	806	96,476

2.3 นโยบายและแผนการท่องเที่ยวของจังหวัดที่มีผลต่อโครงการ

การท่องเที่ยวได้พัฒนาเป็นอุตสาหกรรมที่สำคัญ และทำรายได้เข้าประเทศสูง
ขึ้นอย่างรวดเร็ว ในปี พ.ศ. 2525 และ 2526 สามารถทำรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศ
สูงเป็นอันดับหนึ่ง รัฐได้เล็งเห็นความสำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและได้กำหนดเป็น
แผนพัฒนาการท่องเที่ยวในระยะแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่ฉบับที่ 3
ถึงฉบับที่ 6 ซึ่งใช้อยู่ในปัจจุบัน

2.3.1 การพัฒนาการท่องเที่ยวระดับชาติ

ในแผนพัฒนาการท่องเที่ยว ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529) รัฐได้กำหนด
วัตถุประสงค์นโยบายและเป้าหมาย ในการพัฒนาการท่องเที่ยวระดับชาติไว้ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อช่วยแก้ไขการขาดดุลการชำระเงิน โดยคำนึงถึงรายได้เงินตราต่างประเทศสุทธิจากการท่องเที่ยวเป็นสำคัญ
2. เพื่อให้การท่องเที่ยวเป็นฐานทางเศรษฐกิจในส่วนภูมิภาคที่กระตุ้นให้เกิดการลงทุนในทางอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรมที่ต่อเนื่อง เป็นแหล่งสร้างงานกระจายรายได้และความเจริญไปสู่ภูมิภาค
3. เพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม โบราณสถานทางประวัติศาสตร์ อันเป็นประโยชน์ในการพัฒนาค่านิยม
4. เพื่อตอบสนองการขยายตัวด้านการท่องเที่ยวที่คาดว่าจะเพิ่มมากขึ้นในอนาคตและเร่งรัดแก้ไขปัญหามีอยู่ ตลอดจนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวซึ่งกำหนดไว้ดังนี้

นโยบาย

1. จะเริ่มดำเนินการส่งเสริมและชักจูงให้นักท่องเที่ยวต่างประเทศเดินทางมาสู่ประเทศไทยมากขึ้น เทียบวันขึ้นใช้จ่ายมากขึ้น ส่วนนักท่องเที่ยวชาวไทยจะลดการท่องเที่ยวไปต่างประเทศให้น้อยลง เป็นการสงวนเงินตราต่างประเทศ และส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวหันมาเที่ยวในประเทศให้มากขึ้น
2. จะส่งเสริมให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีต้นทุนที่ไม่สูง สามารถแข่งขันกับตลาดต่างประเทศได้ง่าย ปัญหาและอุปสรรคที่มีอยู่จะรีบพิจารณาหาหนทางแก้ไขโดยเร่งรีบ
3. จะมีมาตรการสร้างความมั่นใจด้านความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว
4. จะสนับสนุนภาคเอกชนในด้านการลงทุน การผลิตสินค้า การบริการอย่างจริงจัง จะไม่คลุมเครือหรือแทรกแซงการประกอบธุรกิจภาคเอกชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ยกเว้นในกรณีที่เห็นได้ชัดแจ้งว่าจะเป็นการป้องกันหรือแก้ไขปัญหา เพื่อประโยชน์โดยรวม

5. จะส่งเสริมและควบคุมในการลงทุนทั้งของภาครัฐบาลและเอกชน เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทั้งที่มีอยู่และจะพัฒนาใหม่ให้สอดคล้อง

เป้าหมาย

เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายที่กำหนดขึ้นซึ่งได้แสดงไว้ในย่อหน้าที่แล้ว รัฐจึงได้กำหนดเป้าหมายในปลายปีของแผนพัฒนาการท่องเที่ยว ฉบับที่ 5 ที่จะพยายามเร่งรัดให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวสูงถึง 2.9 ล้านคน ทั้งนี้โดยมีอัตราเพิ่มเฉลี่ยร้อยละ 8.4 ต่อปี และจะถึงจุดที่นักท่องเที่ยวมาพักอยู่ในประเทศไทยโดยเฉลี่ยคนละ 5.5 วัน ในปลายปี พ.ศ. 2529 จากผลดังกล่าว ทำให้มีความต้องการห้องพักโรงแรมทั่วประเทศประมาณ 66,000 ห้อง และจะก่อให้เกิดการจ้างงานในธุรกิจบริการการท่องเที่ยว ทั้งทางตรงและทางอ้อมประมาณ 2.0 ล้านบาท

เป้าหมายในการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้กำหนดให้มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นขั้นตอน โดยการจัดทำแผนและดำเนินการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหลักที่ได้รับการวางแผนพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สมบูรณ์ ซึ่งจังหวัดเชียงใหม่เป็นแหล่งสำคัญที่ถูกกำหนดให้ทำการศึกษาจัดทำแผนหลักการพัฒนาขึ้นตั้งแต่ก่อนสิ้นแผนฯ ที่ 5 แล้ว

2.3.2 การพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

เพื่อแก้ไขและบรรเทาปัญหาทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในภาคเหนือ และจังหวัดเชียงใหม่ จึงเห็นควรที่จะให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวขึ้นในจังหวัดเชียงใหม่ และเพื่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวเกิดขึ้นถูกต้องตามสภาพของพื้นที่ และสอดคล้องกับแนวนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมตลอดจนการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศ

แผนพัฒนาของจังหวัดเชียงใหม่ ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของแผนหลักไว้ดังต่อไปนี้ คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. เป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดอย่างจริงจัง มีระบบและถูกคองตามหลัก
 2. เป็นกรอบของการพัฒนาการท่องเที่ยวที่จะเกิดขึ้นต่อไปในอนาคต
 3. เตรียมการเพื่อรองรับผู้เดินทางและนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางเข้ามา ในจังหวัดเชียงราย ในจำนวนที่เพิ่มขึ้นในอนาคตโดยจัดเตรียมในเรื่อง
 - สถานที่ท่องเที่ยว
 - บริการอันจำเป็นสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น ที่พักแรม ภัตตาคาร ร้านอาหารและแหล่งบันเทิงสำหรับนักท่องเที่ยวให้พร้อมเพียง
 4. ให้มีการนำทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในจังหวัดมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยผู้รับประโยชน์ประกอบด้วย นักท่องเที่ยวคนในท้องถิ่น องค์กรและรัฐ ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบทรัพยากรนั้น ๆ
 5. ให้มีการอนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เปิดให้มีการใช้ประโยชน์โดยถูกต้องตามหลักวิชาการ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสาธารณะสมบัติ คงอยู่ในสภาพที่อำนวยประโยชน์ได้อย่างต่อเนื่องไปในระยะยาว เพื่ออนุชนรุ่นหลังได้มีโอกาสชื่นชมกับสิ่งแวดล้อมที่เขาร่วมเป็นเจ้าของ
 6. เป็นสิ่งจูงใจและแนะนำการลงทุนสนับสนุนและให้ภาคเอกชนเห็นถึงความตั้งใจและจริงใจของภาครัฐในการสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยว
- เมื่อพิจารณาแผนหลักการท่องเที่ยว จะเห็นว่ารัฐได้ให้การส่งเสริมและสนับสนุนต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย ในทุกด้าน คือ สถานที่ท่องเที่ยว บริการอันจำเป็นสำหรับนักท่องเที่ยว ซึ่งจะมีผลต่อโครงการโดยตรง จะส่งผลให้การดำเนินการของโครงการเป็นไปอย่างดี

2.3.3 การพยากรณ์จำนวนนักท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงราย

นักท่องเที่ยวชาวไทย

เนื่องจากสถิติตัวเลขจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยของจังหวัดเชียงรายใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อดีตมิได้มีการรวบรวมเพื่อใช้ในการพยากรณ์ ดังนั้นการพยากรณ์นักท่องเที่ยวชาวไทยของ เชียงราย จึงจะใช้วิธีการเดียวกับพยากรณ์จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยระดับประเทศ ซึ่งสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทยได้ศึกษาไว้ใน โครงการศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทย กล่าวคือการหาอัตราการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวชาวไทยขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ของอัตราการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรและอัตราการเพิ่มของรายได้เฉลี่ยต่อคน ซึ่งกำหนดได้ดังนี้

ปี	2525 - 2534	มีอัตราการเพิ่มร้อยละ	4.5	ต่อปี
ปี	2535 - 2539	มีอัตราการเพิ่มร้อยละ	4.0	ต่อปี
ปี	2540 - 2544	มีอัตราการเพิ่มร้อยละ	3.5	ต่อปี

การกำหนดอัตราการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวดังกล่าวมีลักษณะการเพิ่มแบบลดลง กล่าวคือในช่วงแรกปี 2525 - 2534 มีอัตราเพิ่มร้อยละ 4.5 ต่อปี ช่วงต่อมาอัตราเพิ่มลดลงเหลือร้อยละ 4.0, 3.5 ตามลำดับ

ตารางการพยากรณ์จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยของเชียงราย ช่วงปี 2524 - 2544

ปี พ.ศ.	จำนวนนักท่องเที่ยว (คน) เชียงราย	อัตราเพิ่มขึ้น ต่อปี (%)
2524	526,845	
2525	550,553	
2526	575,327	4.5
2527	601,216	
2528	628,271	
2529	656,543	
2530 - 2534	818,172	
2535 - 2539	995,431	4
2540 - 2544	1,182,259	3.5

หมายเหตุ จำนวนนักท่องเที่ยวเมื่อปีสุดท้าย

จากตารางแสดงผลการพยากรณ์จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทย ปี 2524 - 2544 โดยใช้จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทย ปี 2524 (ค่าเฉลี่ยเป็นฐานในการคำนวณ) ซึ่งพยากรณ์ได้ว่า ปีสุดท้ายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 (ปี 2534) จะมีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น เป็น 656,543 คน ในช่วงปีสุดท้ายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 (ปี 2534) และ ฉบับที่ 7 (ปี 2539) จำนวนนักท่องเที่ยวจะเพิ่มขึ้นเป็น 818,172 คน และ 995,431 คน ตามลำดับ และในปี 2544 ซึ่งเป็นปีสุดท้ายที่พยากรณ์จะมีจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมด 1,182,259 คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นักท่องเที่ยวยุโรปต่างประเศ

เช่นเดียวกับพยากรณ์จำนวนนักท่องเที่ยวยุโรป การศึกษานี้จึงได้พิจารณาการขยายตัวของนักท่องเที่ยวยุโรปต่างประเศของประเทศที่สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเคยศึกษาไว้ โดยกำหนดอัตราการเพิ่มของนักท่องเที่ยวยุโรปเป็นอัตราเดียวกันดังนี้

ปี	2525 - 2534	มีอัตราเพิ่มร้อยละ	6.8	ต่อปี
ปี	2525 - 2539	มีอัตราเพิ่มร้อยละ	5.5	ต่อปี
ปี	2540 - 2544	มีอัตราเพิ่มร้อยละ	3.9	ต่อปี

ตารางการพยากรณ์จำนวนนักท่องเที่ยวยุโรปต่างประเศของเชียงราย ช่วงปี

2524 - 2544

ปีพ.ศ.	จำนวนนักท่องเที่ยวยุโรปต่างประเศ	อัตราเพิ่มขึ้นต่อปี
2524	31,688	
2525	33,842	
2526	36,144	6.8
2527	38,601	
2528	44,266	
2529	44,030	
2530 - 2534	61,179	
2535 - 2539	79,959	5.5
2540 - 2544	94,966	3.5

หมายเหตุ จำนวนนักท่องเที่ยวยุโรปเมื่อปีสุดท้าย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางแสดงผลการพยากรณ์จำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ปี 2524 - 2529 โดยใช้จำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ปี 2524 (ค่าเฉลี่ย) เป็นฐานในการคำนวณ ซึ่งพยากรณ์ได้ว่า ในปี 2529 , 2534 , 2539 และ 2544 จะมีนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศจำนวน 44,030 คน 61,179 คน และ 94,966 คน ตามลำดับ ซึ่งมีอัตราเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลงเช่นเดียวกับนักท่องเที่ยวชาวไทย โดยมีอัตราเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.8 ต่อปีในปีแรกที่พยากรณ์และอัตราการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวได้ลดลงเรื่อย ๆ จนเหลือร้อยละ 3.5 ต่อปี ในปี 2544 ซึ่งเป็นปีสุดท้ายของการพยากรณ์

2.4 การคาดคะเนจำนวนความต้องการห้องพักของจังหวัดเชียงราย

ในการประมาณการความต้องการห้องพักโดยอาศัยการประมาณการตามข้อมูลของ ททท. และหนังสือการสำรวจเบื้องต้นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย จึงใช้สูตรในการคำนวณ ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ห้องพัก} &= \frac{\text{จำนวนนักท่องเที่ยวที่มาพักแรม} - \text{วันพักเฉลี่ย} - 100}{\text{อัตราผู้เข้าพัก} - \text{อัตราการเข้าพักเฉลี่ย} - 365} \end{aligned}$$

และจากจำนวนความต้องการห้องพักที่หาได้นี้มาเปรียบเทียบกับห้องพักในปัจจุบันเพียงพอต่อความต้องการในอนาคตหรือไม่

โดยที่ อัตราผู้เข้าพัก คือ จำนวนคนพักโดยเฉลี่ย/ห้องพัก
 อัตราการเข้าพัก คือ จำนวนห้องพักที่ถูกใช้เป็นร้อยละ (%) ของทั้งหมด
 วันพักเฉลี่ย คือ ระยะเวลาการพัก/คน

รายละเอียดการคำนวณ

- จำนวนนักท่องเที่ยว ปี พ.ศ. 2532

นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้าพักแรม	224,767 คน
นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เข้าพักแรม	16,091 คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. วันพักเฉลี่ย
 - นักท่องเที่ยวชาวไทย 2.3 วัน
 - นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ 6.5 วัน
3. อัตราการเข้าพักเฉลี่ยทั้งปี กำหนดอัตราการเข้าพักร้อยละ 54 ซึ่ง
เป็นเกณฑ์ค่าสุดท้ายที่ควรลงทุน
4. อัตราผู้เข้าพักเฉลี่ยต่อห้องจำนวนนักท่องเที่ยวเข้าพักเฉลี่ย 1.6 คน/ห้อง

2.4.1 จำนวนห้องพักและการประมาณจำนวนผู้พักแรมของจังหวัดเชียงราย

ห้องพักในจังหวัดเชียงราย

ปัจจุบัน (ปี 2531) มีการดำเนินธุรกิจโรงแรมและห้องพักในจังหวัดเชียงราย
อยู่ทั้งสิ้น 22 ราย คิดเป็นจำนวนห้องพักทั้งหมด 1,134 ห้อง แบ่งออกเป็น
3 ประเภท คือ

ประเภทชั้น 1	2	แห่ง	376	ห้อง
ประเภทชั้น 2	6	แห่ง	304	ห้อง
ประเภทชั้น 3	14	แห่ง	454	ห้อง
รวม			1,134	ห้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายละเอียดโรงแรมในจังหวัดเชียงใหม่ในปัจจุบัน (ปี พ.ศ. 2531)

ลำดับที่	ชื่อ	สถานที่ตั้ง	จำนวนห้องพัก
1	เวียงอินน์	893 ถ.พหลโยธิน อ.เมือง	159
2	วังคำ	869 ถ.เปรมวิภาศ อ.เมือง	217
3	เวียงนคร	25 ถ.เวียงนคร อ.เมือง	61
4	รามา	331/4 ถ.ไตรรัตน์ อ.เมือง	43
5	สุขนิรันดร	424/1 ถ.บรรพปราการ อ.เมือง	105
6	กรงทอง	412 ถ.สนามบิน อ.เมือง	110
7	เชียงใหม่	519 ถ.สุขสถิตย์ อ.เมือง	68
8	แนวพัฒนาสุขารมย์	150 ถ.ชนาลัย อ.เมือง	50
9	แม่กวัดลา	445 ถ.สิงห์โคด อ.เมือง	44
10	ศิริวัฒนา	485 ถ.อุตรกิจ อ.เมือง	36
11	สยาม	531/6-8 ถ.บรรพปราการ อ.เมือง	52
12	อารีประชาราษฎร์	541 ถ.พหลโยธิน อ.เมือง	15
13	ท้อป่นอรท	306 ถ.พหลโยธิน อ.แม่สาย	22
14	แม่สาย	125/5 ถ.พหลโยธิน อ.แม่สาย	42
15	สินวัฒนา	24 ถ.พหลโยธิน อ.แม่สาย	31
16	พุดสุข	95 ถ.พหลโยธิน อ.เชียงใหม่	10
17	คารงกุดพุดสุข	108/1 ถ.สายกลาง อ.เชียงใหม่	7
18	ฝั่งโขง	93/1 ถ.สายกลาง อ.เชียงใหม่	10
19	โห่งอัน	439-443 ถ.พหลโยธิน อ.เมืองพาน	16
20	ไชวาทุณี	8 หมู่ 2 ต.เวียง อ.เวียงป่าเป้า	15
21	ไทยकर्ณ	218 หมู่ 1 ต.แม่เจ๊กย์ อ.เวียงป่าเป้า	12
22	พิมพา	223 ต.เวียง อ.เวียงป่าเป้า	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปี	นักทองเที่ยว ชาวไทย	นักทองเที่ยว ชาวไทยที่มา พักแรม 30%	นักทองเที่ยว ชาวต่าง ประเทศ	นักทองเที่ยว ชาวต่างชาติ ที่มาพักแรม 30 %	รวมนักทองเที่ยว ที่มาพักแรม
2532	749,225	224,767	53,637	16,091	240,853
2533	782,940	234,882	57,284	17,185	252,067
2534	818,172	245,452	61,179	18,354	263,806
2535	850,899	255,269	64,544	19,363	274,632
2536	884,935	265,481	68,094	20,428	285,909
2537	920,332	276,100	71,839	21,552	297,652
2538	957,146	287,144	75,790	22,737	309,881
2539	995,431	298,629	79,959	23,988	322,617
2540	1,030,271	309,081	82,758	24,827	333,908
2541	1,066,330	319,899	85,654	25,696	345,595
2542	1,103,652	331,096	88,652	26,596	357,692
2543	1,142,280	342,684	91,755	27,526	370,210
2544	1,182,259	354,678	94,966	28,489	383,167

ที่มา : จำนวนผู้เข้าพักแรม 30 % ของนักทองเที่ยวที่เข้ามาในจังหวัดเชียงราย
มาจากสัดส่วนของนักทองเที่ยวทั้งหมดและนักทองเที่ยวพักแรมในสถิติปี 2529
ของกองสถิติ ททท.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางแสดงจำนวนผู้พักแรม ของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติจะเห็นว่าจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาพักแรมในจังหวัดมีมากขึ้นทุก ๆ ปี และจากปริมาณห้องพักทั้งหมดประมาณ 1,100 ห้องนี้มีเพียง 2 แห่งเท่านั้นที่ได้มาตรฐานโรงแรมทั่วไป คิดเป็นห้องพักรวมประมาณ 376 ห้อง หรือประมาณ 33% ของห้องพักในจังหวัดเชียงใหม่ทั้งหมด ซึ่งยังไม่เพียงพอต่อความต้องการที่พักของนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นทุกปี

2.5 ประวัติความเป็นมาของธุรกิจการโรงแรม

การค้าเป็นธุรกิจโรงแรมและภัตตาคาร คือ การประกอบธุรกิจที่นำเอาหลักวิชามาปฏิบัติเพื่อหาทางจำหน่ายอาหาร เครื่องดื่ม และที่พักให้แก่คนเดินทาง ธุรกิจนี้เป็นงานที่ต้องใช้หลักวิชาหลายสาขาเข้าช่วย ทั้งหลักการบริหาร การประกอบอาหาร วิศวกรรม สถาปัตยกรรมและอื่น ๆ นำมาผสมผสานกันและที่สำคัญในการดำเนินธุรกิจชนิดนี้ให้ประสบผลสำเร็จได้จะต้องมีศิลปะในการสมาคมกับบุคคลหลายประเภทอีกด้วย

ยุคแรกของธุรกิจการโรงแรม

ธุรกิจโรงแรมเริ่มมีขึ้นในประเทศอังกฤษ เรียกว่า INN มีสภาพเป็นเพียงที่พักค้างคืน และรับประทานอาหารสำหรับผู้เดินทางมาจากแคนโกล ไร่เป็นที่พักผ่อนชั่วคราว และเมื่อถึงเวลาที่ผู้เดินทางจะจากไป ก็อาจมีการให้เงิน หรือทรัพย์สินเป็นการตอบแทนแก่เจ้าของบ้านตามสมควร ต่อมาได้มีการตัดแปลงบ้านให้มีสภาพเป็นโรงแรมโดยจัดที่นอน และที่รับประทานอาหารเป็นส่วน ผู้ที่เป็นเจ้าของสถานที่ (INN KEEPER) ก็จะเรียกค่าบริการจากผู้เดินทางเป็นการตอบแทน

นอกจากที่อังกฤษแล้ว ยังมีที่พักคนเดินทางที่เรียกว่า TAVERN ในประเทศกรีซมีสตรีคอยให้การปฏิบัติ และมีการบรรเลงขับกล่อมดนตรี ต่อมายุคอาณาจักรโรมันรุ่งเรือง (ค.ศ. 079) มีการจัดทำรูปแบบค้าเป็นธุรกิจโรงแรมอย่างเต็มที่ แต่ในปี ค.ศ. 500 ธุรกิจโรงแรมก็เสื่อมลง เมื่อถึงช่วงเวลาของ "ยุคปฏิวัติสังคม" (SOCIAL

REVOLUTION) ก็เป็นระยะที่ต้นกำเนิดของกิจการโรงแรมอีกด้วย และกลายเป็นอาชีพเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ในพิธีการพิเศษเท่านั้น ไม่อนุญาตให้คนอื่นเป็นเจ้าของเป็นอาชีพที่มั่นคงและเป็นที่ยอมรับหลาย

ไม่ว่ากรณีใดก็ตามสิ่งสำคัญที่สุดในการพิจารณา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตามที่ได้อธิบายมาแล้วนี้ ถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของธุรกิจโรงแรมและภัตตาคาร
ในระยะแรก จนถึงช่วงเวลาที่ระบบการโรงแรมของอังกฤษ และอเมริกา เริ่มเป็นที่ยอมรับ
และเป็นต้นแบบของการดำเนินธุรกิจโรงแรมในสมัยต่อ ๆ มา

ประวัติธุรกิจการโรงแรมในประเทศไทย

การโรงแรมในประเทศไทยนับได้ว่าเริ่มในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัวหรือประมาณ 120 ปีมาแล้ว เหตุเพราะมีผู้คนเดินทางค้าขายมากขึ้น โดยเฉพาะ
การติดต่อกับชาวต่างชาติ จากหลักฐานหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษที่พิมพ์จำหน่ายในประเทศไทย
พ.ศ. 2405 - 2407 เริ่มมีประกาศแจ้งความโรงแรม 2 - 3 แห่ง บริเวณตำบล
คอกควาย ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ต่อมาได้เกิดไฟไหม้ครั้งใหญ่ โรงแรมเหล่านี้ต่างสูญเสียบ
ทรัพย์สินไปเป็นอันมาก ต่อมาในปี พ.ศ. 2419 สมัยรัชกาลที่ 5 จึงมีการสร้างโรงแรม
ใหม่ขึ้นสันนิษฐานว่าบนเนื้อที่ที่ไฟไหม้นั้นก็คือ โรงแรมโอเรียนเต็ลในปัจจุบัน * (แต่แรกเริ่ม
เป็นอาคารไม้ชั้นเดียว สร้างขนานกับริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา) ในสมัยรัชกาลที่ 6 พ.ศ.
2465 กรมรถไฟสร้างโรงแรมหัวหินเป็นโรงแรมชายทะเลแห่งแรกของเมืองไทย และ
ใน พ.ศ. 2469 สมัยรัชกาลที่ 7 มีโรงแรมเกอลุ๊กแห่งแรก คือ โฮเต็ลวังพญาไท
ประกอบด้วยห้องรับรอง ห้องอาหาร บาร์ ห้องนั่งเล่น ห้องหนังสือและมีห้องพักประมาณ
60 ห้อง เนื่องจากเป็นพระราชวังมาก่อน จึงมีการประดับตกแต่งอย่างวิจิตรงดงาม มี
ห้องเล่นม้า มังกาดู คอร์ทเทนนิส คอร์ทแบดมินตัน รถยนต์สำหรับบริการแขก มีสถานที่
กว้างขวางและการจัดสวนงดงามมาก วังพญาไทได้รับการยกย่องเป็น PALACE HOTEL
ที่ยกย่องที่สุดในตะวันออกไกล โดยได้ทรงมอบหมายให้พลเอกพระเจ้าบรมวงศ์เธอ
กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน เป็นผู้วางรากฐานกิจการโรงแรมและเป็นผู้คิดแปลง
วังพญาไทให้เป็นโรงแรมใหญ่

ประมาณระยะเวลา 20 - 30 ปีมานี้ กิจการโรงแรมได้ขยายตัวและเจริญ
รุ่งเรืองเป็นอย่างมาก มีอาคารโรงแรมที่มีมาตรฐานสากล แข่งขันกันในความใหญ่โต
หรูหรา มีการอำนวยความสะดวกมากยิ่งขึ้นทุกขณะ ในปัจจุบันเฉพาะในกรุงเทพฯ มี

* ปรีชา แดงโรจน์, การโรงแรม พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ, 2525